

- HORVATH, F. & AL., 1995. FLORA adabazis 1.2. FLORA workgroup, Institute of Ecology and Botany of the Hungarian Academy of Sciences, Department of Botany of Hungarian Natural History Museum, Vácraot.
- HRŠAK, V., 1994. *Ophioglossaceae*. In: T. NIKOLIJE (ed.): Index Florae Croaticae 1. Natura Croatica 3(2): 32–33.
- JALAS, J. & J. SUOMINEN (ed.), 1972. Atlas Florae Europaeae 1. Pteridophyta. The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo. Helsinki.
- JAVORKA, S., 1925. Magyar Flora. Mag. Nem. Muz. Növen. Budapest. p.17.
- JOGAN, N., 1986. Redka praprotna na Pohorju. Proteus 49(2): 75–76.
- LAUBER, K. & G. WAGNER, 1996. Flora Helvetica. Verlag Paul Haupt, Bern, Stuttgart, Wien.
- MARKOVIČ, L., 1975. *Botrychium matricariifolium* (Retz.) A. Br. ex Koch u flori Hrvatske. Acta Bot. Croat. 34: 157–158.
- MARTINČIČ, A., 1999. *Botrychium* Sw. In: MARTINČIČ, A. & AL.: Mala flora Slovenije, TZS, Ljubljana. pp. 72–73.
- MELZER, H., 1976. Neues zur Flora von Steiermark, XVIII. Mitt. Naturwiss. Ver. Steiermark 106: 147–159.
- PETKOVŠEK, V., 1953. Nekatero nove ali redke vrste rastlin na Slovenskem II. Biološki vestnik 2: 73–77.
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Ur. l. RS, 82/02.
- ROTHMALER, W., 1993. *Botrychium* Swartz. In: TUTIN T. G. & AL. (eds.): Flora Europaea I. CUP, Cambridge. p. 10.
- SCHNITTLER, M. & K.-F. GÜNTHER, 1999. Central European vascular plants requiring priority conservation measures – an analysis from national Red Lists and distribution maps. Biodiversity and Conservation 8: 891–925.
- WAGNER, W. H. JR. & F. S. WAGNER, 1983. Genus communities as a systematic tool in the study of New World *Botrychium* (Ophioglossaceae). Taxon 32(1): 51–63.
- WAGNER, W. H. JR. & F. S. WAGNER, 1993. Ophioglossaceae C. Agardh. In: MORIN, N. R. & AL. (eds.): Flora of North America North of Mexico 2. OUP. pp. 85–98.
- WAGNER, W. H. JR., 1990. In: GREEN, P. S. & K. U. KRAMER (eds.) The Families and Genera of Vascular Plants 1. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg. pp. 193–197.
- WRABER T. & P. SKOBERNE, 1989. Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Vrstvo narave 14-15: 9–428.
- ZIMMERMANN, A. & AL., 1989. Atlas gefährdeter Farn- und Blütenpflanzen der Steiermark. Graz.

Božo FRAJMAN

52. *Eranthis hyemalis* (L.) Salisb.

9959/4 (UTM WL49): Slovenija, Kozjansko, Podsreda, pod Staro sveto Goro, natančneje izpod Gradišča, na levem bregu Bistrice severno od križišča za Podsredo, 245 m n. m. zaraščajoč se sadovnjak in travnik, gozdni rob. Leg. & det. J. Bavcon & S. Sušnik, 1. 4. 2001, fotografija.

Jarica (*Eranthis hyemalis*) sodi med redke vrste naše flore (T. Wraber & Skoberne 1989: 144, UL RS 82/2002). V zadnjem času je o njenem pojavljanju v Sloveniji podrobno pisal Klenovšek (1996). Nova nahajališča te vrste je našla tudi P. Košir (2000) v sestojih asociacije *Dentario polyphyllae-Aceretum* na območju Bohorja (Veliki Koprivnik, Debeli vrh, pod Oslico). Zadnje karto razširjenosti te vrste v Sloveniji so izdelali Jogan in sodelavci (2001: 146). Novo nahajališče jarice sva našla pri Podsredi in sicer na pobočju pod Staro sveto Goro, še natančneje pod Gradiščem. Rastišče jarice

se začne takoj, ko se iz ravnega in delno zamočvirjenega ravninskega travnika ob cesti pobočje začne dvigovati navkreber. Jarica ob tem času tukaj ni več cvetela ampak je prav obilno plodila. Breg, ki se nadaljuje do cerkve, je dokaj strm. Možno bi bilo, da je jarica tukaj 'zbežala' iz vrta ob višje ležeči cerkvi in kalvariji. Februarja 2002 je prvi avtor rastišče še enkrat preveril. Niti višje navkreber, niti ob kapelicah ni sledi o kaki kulturi jarice. Vsekakor je rastišče zelo bogato in ne deluje prav nič nenaravno, saj je tukaj še mnogo drugih pri nas pogostih vrst. Gre za dokaj presvetljen in delno izsekan mešan gozd, ki se zelo hitro spreminja. Od drevesnih vrst je prisotna *Picea abies*, ki raste skoraj v čistem sestoju in južneje od rastišča sega vanj le na spodnjem delu. Naprej sledi zelo izsekan gozd, jarica pa sega v njegovo vzočje. V osrednjem delu, kjer je jarice največ, je zaraščen sadovnjak z nekaj starimi jablanami, višje prevladuje javor. Bliže cesti na kalvarijo se že začenja nekoliko bolj suh in že delno zaraščen travnik ali bolje rečeno gozdni rob, ki se je precej raztegnil v nekdanji travnik. Od drevesnih vrst se pojavljajo *Acer pseudoplatanus*, *Ulmus minor*, *Prunus avium*, *Fraxinus oxycarpa*, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Quercus cerris*, *Q. robur* in *Malus sp.*. Grmovje sestavljajo *Corylus avellana*, *Staphylea pinnata*, *Sambucus nigra*, *Cornus mas* in *C. sanguinea*, *Prunus spinosa*, *Euonymus europaea*, *Rubus caesius* in *Clematis vitalba*. V podrasti je vse polno *Eranthis hymetis*, *Galanthus nivalis*, *Scopolia carniolica*, *Scilla bifolia*, *Hacquetia epipactis*, *Corydalis cava*, z rožnatimi in belimi cvetovi, *Symphytum tuberosum*, *Pulmonaria officinalis*, *Arctium minus*, *Asarum europaeum*, *Arum maculatum*, *Lunaria rediviva*, *Chelidonium majus*, *Lamium maculatum*, *Lamium orvala*, *Ranunculus lanuginosus*, *Allium ursinum*, *Ranunculus ficaria* subsp. *bulbilifer*, *Cyclamen purpurascens*, *Helleborus atrorubens*, *H. dumetorum*, *Stellaria holostea* in *Isopyrum thalictroides* povsem na robu pa raste še *Heracleum sphondylium*. Od praproti se predvsem pojavljata *Phyllitis scolopendrium* in *Polystichum aculeatum*. Jarica tako tukaj v pasu na več kot 100 metrih dolžine in dobrih 5 do 10 m širine raste v navidez zelo različnih združbah. Vendar, če se nekoliko oddaljimo in pogledamo rastišče v pozni zimi, je takoj jasno, da gre za ponovno zaraščajočo se površino, saj skoraj vse to rastišče bolj ali manj porašča v večini leska, ki je ravno ob drugem obisku s svojimi mačicami zelo lepo izstopala. Tako je vse to mešano rastlinstvo – od zelo vlagoljubnega do precej sušnega – posledica zaraščanja. Jarica je prvotno najverjetneje rastla v gozdu, nato na izkrčenem travniku in celo na robu njive. Ravno ta del je z humusom izredno bogat, kar jarici zelo ustreza. Res pa je, da bi bilo to rastišče v vmesnem času do ponovne vrnitve gozda, če se bo to dopustilo, potrebno nekoliko očistiti, saj je ponekod že tako zaraslo z gostim grmovjem in visokimi zelikami, da jarica komaj pogleda na plano. Zato se ni čuditi, da je največje število primerkov prav pod drevesnimi krošnjami že starih in s srobotom preraščenih jablan, ki v poletju onemogočajo uspevanje visokim zelikam in grmovju, ki se tukaj zaradi opuščanja košnje ob vzočju hriba bujno razrašajo.

Literatura

- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC-KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, 443 s.
- KLENOVŠEK, D. 1996: Navadna jarica – prva znanilka pomladi. *Proteus* 58 (6): 244–246.
- KOŠIR, P. 2000: Javorjevi gozdovi gorskega sveta zahodnega dela ilirske flore province. Magistrska naloga. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo. Ljubljana, 104 s.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk Slovenije. *Varstvo narave* 14–15.
- UL RS 82/2002, 2002: Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam, Priloga 1. – Uradni list Republike Slovenije – Uredbe, 82, 8893–8975.